

hans Stormagtsdage — saadet en Tilbagevisning og en Udtalelse om, hvor lidt det sammene sig for et saadant usseligt Mindretal at kunne mod en Beslutning af Formanden. Jeg hilser nu denne forandrede Optraeden fra det ærede Medlems Side med en vis Tilfredsstillelse og smigrer mig med, at, naar vi, som jo stadig ere i Mindretal, komme og paakalde deres Hjælp i lignende Anledninger, at de saa vilde være villige til at yde den. Det er altsaa ikke den Omstændighed, der gjør, at jeg ikke ser mig istand til at stemme for det foreliggende Forslag til Beslutning, det, at der deri lægges en Misbilligelse af Noget, som Formanden har gjort. Grunden er, at der er det uheldige Forhold tilfede, at det opfordrer til en Misbilligelse af Noget, i hvilket jeg ikke kan se Andet, end at Formanden har Ret, eller negter en Ret for Formanden, som jeg ikke kan se Andet, end at han aabenbart har. Det er jo vistnok ikke fuldkommen klart efter Ordene, hvad denne Beslutning gaar ud paa, som de Herrer vilde opfordre os til at tage. Den „ensidige“ Beslutning af Formanden har ialtsald forvoldt mig meget Hovedbrud. Jeg var, som det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein), tilbøielig til at tro, at der dermed mentes en Beslutning uden Samtykke af det paagældende Medlem. Nu hører jeg, at det netop har været Mening, at det skulde være aldeles uklart, hvad der mentes med dette „ensidigt“, om der dermed mentes uden Samtykke af Thingets Medlemmer eller af det vedkommende Medlem, eller som jeg nærmest tænkte, uden Delegation af Repræsentanter for de andre Dele af Lovgivnings- og Statsmagten — alt saadant Noget har man netop villet lade staa i det Blaa. Under alle Omstændigheder gaar jo Beslutningen ud paa at udtale en Negtelse af Formandens Ret ikke alene til at udsætte Ebsafslæggelsen i et Tidrum af 6 Aar, eller hvad det var for et Tæl, det ærede Medlem fra Rjøge (Hørup) nævnte, men paa overhovedet at bestride Formandens Ret til at foretage en Udsættelse af Ebsfættelsen. Det forekommer nu mig, at det er saa langt fra, at man kan sige, at Formanden ikke skulde være berettiget til at foretage en saadan Udsættelse, at det endogsaa forekommer mig, at man maa kunne sige, at Formanden kan være forpligtet til at foretage en saadan Udsættelse, ja endog at der saare let kan tænkes Tilfælde, hvor man maa gaar et Skridt videre og sige, at Formanden er udfølgelig til at foretage en saadan Udsættelse. Sagen er naturligtvis den, hvad der er tilstrækkelig bekendt, at Formanden er ikke i det Tilfælde, at han har et ubegrændset Antal Ebsformularer til sin Raadighed, han har ikke et ubegrændset Antal af Underfrivningsgenstande. Der gives hos os ikke andre Ebsformularer end dem, der ere hjemlede i vor Lovgivning og historisk kjendte hos os, og det er den, der er indført for Christne og alle Specifikationener af Christne, og det er, som bekendt,

den, som er indført den 25de Juni 1842, med Undtagelse af den særlige for Hernutterne af 23de December 1871 og den ved forfjellige Love, senest ved Loven af 19de April 1864 for de mosaiske Trosskændere, fastsatte. Naar nu altsaa det Tilfælde indtræffer, at Nogen blev valgt til dette Thing — og da der ikke er opstillet særlige Valgretsbestingelser med Hensyn til Religion, vil det jo let kunne hændes —, som ikke hører til noget af disse Trossamfund, saa vil han ikke være istand til at kunne aflægge nogen af de Eder, som staa til Formandens Raadighed. Man vil maaste herimod indvende, at det dog har viist sig, at dette beror paa en Misforstaaelse. Man vil maaste indvende, at det jo i Virkeligheden har viist sig, at et Medlem, med hvilket dette ikke har været Tilfældet, har set sig istand til at aflægge Eden efter den for de Christne brugelige Formular. Jeg maa dog dertil bemærke, at selve den Forklaring, som det ærede Medlem gav af de Grunde, som medførte, at han kunde aflægge Eden derefter, viser, at det ikke er Tilfældet. Sagen er nemlig den, at Grunden til, at det ærede Medlem har været istand til, i god Tro vistnok, at aflægge denne Ed, er den, at det ærede Medlem i en dobbelt Henseende befandt sig i en Misforstaaelse; det fremgik meget tydeligt af det ærede Medlems Foredrag. Selve Aflæggelsen af Eden hvilede paa en dobbelt Misforstaaelse, for det Første nemlig den, at det ærede Medlem havde overset Forstjellen mellem en Ed og en høitidelig Forsikring, og for det Andet den, at det ærede Medlem troede, at det var stemmende med Ebsafslæggelsens Væsen at kunne aflægge den med et Forbehold, et Forbehold om at forstaa den paa en anden Maade end den, paa hvilken han vidste, at den blev forstaaet af den, der modtager den. Det Første fremgik klart af det ærede Medlems Foredrag, idet han sagde, at for enhver rebelig Mand var en høitidelig Forsikring lige bindende, selv om han ikke troede paa det, ved hvilket han svor. Det vil jo sige med andre Ord, at den høitidelige Forsikring er lige bindende, enten den er knyttet til en religiøs Ed, eller den ikke er knyttet til Noget. Denne Sætning, som jeg vil lade staa hen i al Almindelighed — den er ganske vist ikke rigtig — stemmer utvivlsomt ikke med vor Lovgivnings Opfattelse, og stemmer heller ikke med den Opfattelse, som ligger til Grund for Bestemmelsen i Grundloven om en Ed. Netop idet man afforder Nogen en høitidelig Forsikring under Ed, under Paakaldelse af det høieste Væsen, gaar man jo dog ud fra, at man ikke kan nøies med den blotte høitidelige Forsikring, som er noget Andet. Ligeledes er det vistnok en Misforstaaelse af det ærede Medlem, som han neppe vilde være falden i, hvis han havde staaet for Retten, at han kunde aflægge Eden med et Forbehold om at forstaa Ebsformularen, som han vil. Naar No-